

**Projectplan Pilot gegevens na
inbeslagneming**

ketenbreed

Versie 1.0

Datum	18 juni 2021
Status	Definitief

Colofon

Afzendgegevens	Programmateam J&V: VIS (voorbereiding implementatie Wetboek van Strafvordering). Turfmarkt 147 2511 DP Den Haag Postbus 20301 2500 EH Den Haag www.rijksoverheid.nl/jenv
Projectnaam	Project Pilot gegevens na in beslagneming
Auteurs	Werkgroep Pilot gegevens na in beslagneming

Inhoud

Inleiding	7	
1.1	Versie geschiedenis	7
1.2	Goedkeuring	7
2	Inleiding	8
2.1	Doel van het document	8
2.2	De Innovatiewet Strafvordering	8
3	Projectkader	10
3.1	Doelstelling pilot gegevens na inbeslagneming	10
3.2	Scope en afbakening	10
3.2.1	Wetsartikelen	10
3.2.2	In scope	10
3.2.3	Buiten scope	11
3.3	Relaties met andere projecten	12
3.4	Risico's	12
4	Organisatie	13
4.1	Opdrachtgeverschap	13
4.2	Landelijke projectorganisatie	13
4.3	Rol WODC	14
5	Aanpak	15
5.1	De pilot op hoofdlijnen	15
5.2	Fasering	16
5.3	Vorbereidingsfase	16
5.3.1	Vorbereiding IV	16
5.3.2	Vorbereiding werk- en procesafspraken	17
5.3.3	Opleiding	17
5.4	Uitvoeringsfase	17
5.5	Afrondingsfase	18
5.6	WODC onderzoek	18
	Opzet evaluatie & keuze indicatoren	19
6	Communicatie	22
7	Financiën	23
7.1	Begroting totaaloverzicht	23
7.1	Toelichting op de kosten	24

Inleiding

1.1 Versie geschiedenis

Versiedatum	Veranderingen	Markering / wijzigingen
0.15	Wijzigingen zoals besproken doorgevoerd, AEF indicatoren ingevoegd, begroting ingevoegd	

1.2 Goedkeuring

Dit document is geldig indien goedgekeurd en ondertekend door:

Naam	Functie	Datum	Versie
Stuurgroep		29-6-2021	1.0

2 Inleiding

2.1 Doel van het document

In dit document wordt op hoofdlijnen uitgewerkt hoe de pilot met betrekking tot gegevens na inbeslagneming zal worden voorbereid en uitgevoerd, wat de doelstellingen zijn van de pilot en welke kosten ermee gemoeid zijn.

Dit document is opgesteld door een keten brede werkgroep, bestaande uit medewerkers van de organisaties die deelnemen aan de pilot, te weten de politie, het Openbaar Ministerie (OM), de rechtspraak, de Koninklijke Marechaussee (KMar), en de bijzondere opsporingsdiensten (BOD-en). Ook Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ) van het ministerie van J&V is hierbij betrokken. De werkgroep wordt voorgezeten door een lid van het programmateam J&V: voorbereiding implementatie Wetboek van Strafvordering (VIS).

De basis voor dit document wordt gevormd door de zogenaamde Raad van State versie van de Innovatiewet Sv (de versie die voor advies is voorgelegd aan de Raad van State in juli 2020).

2.2 De Innovatiewet Strafvordering

Sinds 2014 worden in het kader van het programma modernisering Wetboek van Strafvordering de voorbereidingen getroffen voor een modernisering van het Wetboek van Strafvordering. Het bestaande wetboek is bijna honderd jaar oud en is toe aan een modernisering.

Organisaties werkzaam in de strafrechtspraktijk – in het bijzonder de politie en de rechtspraak – hebben in hun advisering over de inhoud van het nieuwe Wetboek van Strafvordering aangegeven dat het nuttig zou zijn, om onderdelen van het nieuwe Wetboek van Strafvordering al voor inwerkingtreding van het wetboek in de praktijk te beproeven. Op deze wijze kan worden gezien of die onderdelen slagen in hun streven naar verbetering, of de ontworpen regeling aanpassing behoeft en wat de exacte uitvoeringsconsequenties zijn. Tevens kan worden beoordeeld of er flankerend beleid nodig is om de nieuwe regeling doeltreffend te doen zijn. De resultaten van deze proeven kunnen dan worden betrokken in de verdere voorbereiding van (de implementatie van) het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Om dit te realiseren is de Innovatiewet Sv opgesteld.

De Innovatiewet Sv maakt mogelijk dat in een aantal pilots ervaring wordt opgedaan met enkele voor de strafrechtspraktijk relevante onderwerpen, die - met uitzondering van de uitbreiding van de bevoegdheden van de hovj - in het nieuwe Wetboek van Strafvordering zijn opgenomen. De pilot hovj heeft een meer verkennend karakter, in die zin dat door middel van het resultaat van de pilot kan worden gezien of een uitbreiding van bevoegdheden van de hovj wenselijk is.

Op basis van de Innovatiewet Sv zullen de volgende pilots plaatsvinden:

- Prejudiciële procedure bij de Hoge Raad (Eerste afdeling, artikelen 553 t/m 555);
- Vastleggen en kennisnemen van gegevens na inbeslagneming (Tweede afdeling, artikelen 556 t/m 558);
- Opnamen van beeld, geluid of beeld en geluid als onderdeel van de verslaglegging (Derde afdeling, artikelen 559 t/m 569). Deze pilot valt uiteen in drie onderdelen: camerabeelden, opnamen van de terechtzitting en opnamen verdachtenverhoren door opsporingsambtenaren;

- Toekennen enkele extra bevoegdheden aan de hulpofficier van justitie (Vierde afdeling, artikel 570) en
- Mediation na aanvang van het onderzoek op de terechtzitting (Vijfde afdeling, artikelen 571 t/m 574)

De pilotprojecten hebben een looptijd van twee jaar en zullen naar verwachting starten in 2022. Het WODC is opdrachtgever van het evaluatieonderzoek, dat gedurende de looptijd van de pilots zal plaatsvinden.

3 Projectkader

3.1 Doelstelling pilot gegevens na inbeslagneming

Doelstelling van de pilot gegevens na inbeslagneming is het beproeven van de in de Innovatiewet Sv voorgestelde opsporingsbevoegdheden (zie paragraaf 3.2). Bezien zal worden hoe op effectieve en werkbare wijze invulling gegeven kan worden aan die bevoegdheden en wat er in de praktijk nodig is aan aanpassingen in werkprocessen, voorzieningen en dergelijke. Daarnaast wordt onderzocht welke personele en financiële gevolgen de uitoefening van deze nieuwe bevoegdheden heeft.

In aanvulling hierop zal de pilot ook gericht zijn op het beantwoorden van de volgende meer specifieke vragen:

a. Is de wettelijke regeling/normering van deze bevoegdheden in de praktijk werkbaar en effectief?

Dit geldt met name rondom:

- a. de in de Innovatiewet Sv bij deze bevoegdheden opgenomen termijnen;
- b. de afbakening van deze bevoegdheden ten opzichte van andere opsporingsbevoegdheden;
- c. het aantal aangevraagde verlengingen (en dus ook machtigingen van de rechter-commissaris (R-C) althans een beoordeling van de aangevraagde verlenging);
- d. de wenselijkheid tot het opnemen van een getrapte bevoegdheid (OVJ en bij dringende noodzaak de HOVJ of anders de OA) in geval van de bevoegdheid in art. 558 (doorbreking versleuteling).

b. Worden deze nieuwe bevoegdheden proportioneel toegepast?

In de wet is vastgelegd onder welke omstandigheden de inzet van deze bevoegdheden, waarmee een inbreuk wordt gemaakt op de privacy van personen, in het belang van het onderzoek, gerechtvaardigd wordt geacht. Tevens is vastgelegd gedurende welke termijn de bevoegdheden mogen worden ingezet en welke functionarissen bevoegd zijn hierover te beslissen. Bij de toetsing hiervan heeft de RC een belangrijke rol. Met de pilot kan worden gezien of deze nieuwe bevoegdheden proportioneel worden toegepast en of de inzet daarvan met voldoende rechtswaarborgen is omgeven.

c. Wat zijn de effecten op de bedrijfsvoering?

Welke IV-aanpassingen zijn nodig, welke opleidingen zijn nodig en welke facilitaire randvoorwaarden moeten ingevuld worden voor een zo goed mogelijke uitoefening van de nieuwe bevoegdheden?

3.2 Scope en afbakening

3.2.1 Wetsartikelen

De pilot gegevens na inbeslagneming heeft betrekking op de volgende drie bevoegdheden:

- Artikel 556: na inbeslagneming kennisnemen van gegevens of gegevens vastleggen die ten tijde van de inbeslagneming nog niet waren opgeslagen op het geautomatiseerd werk;
- Artikel 557: de netwerkzoeking (het onderzoek in een geautomatiseerd werk dat zich elders bevindt) na inbeslagneming;
- Artikel 558: het tegen de wil van een gebruiker in doorbreken van de eventuele biometrische beveiliging van een inbeslaggenomen geautomatiseerd werk.

3.2.2 In scope

Met betrekking tot het doorbreken van de biometrische beveiliging heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 9 februari 2021 uitgesproken over deze opsporingsmethode naar aanleiding van een vordering tot cassatie in het belang van de wet van A-G Bleichrodt van

13 oktober 2020 (ECLI:NL:PHR:2020:927). De rechtbank was in deze zaak van oordeel dat het samenstel van onder meer de artikelen 94, 95 en 96 Sv voldoende wettelijke grondslag biedt voor het zich toegang verschaffen tot het inbeslaggenomen voorwerp door dit tegen de wil van verdachte met gebruikmaking van diens vingerafdruk biometrisch te ontgrendelen. Dit oordeel van de rechtbank getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting, aldus de Hoge Raad. Daarmee vormt de bevoegdheid in artikel 558 voor wat betreft de vingerafdruk in ieder geval een codificatie van deze recente jurisprudentie en wordt zo een expliciete wettelijke grondslag geboden voor deze vorm van toegang verschaffen.

In de Innovatiewet Sv is, in tegenstelling tot in het concept van het nieuwe wetboek, gekozen voor een beperkt aantal biometrische kenmerken, namelijk een vingerafdruk of een opname van de iris of het gezicht. De pilot zal ook bijdragen aan het inzicht of deze drie mogelijkheden volstaan, of dat met het oog op effectieve opsporing (dan) inmiddels op de markt beschikbaar gekomen andere varianten van biometrische ontsleuteling ook in de nieuwe algemene maatregel van bestuur onder het nieuwe wetboek moeten worden opgenomen.

Politie en OM geven aan dat zij menen dat de redenering van de Hoge Raad in het arrest van 9 februari 2021 ten aanzien van vingerafdrukken ook geldt voor de irisscan en gezichtsherkenning. Daarmee is het reeds mogelijk om deze bevoegdheid uit te oefenen. Desalniettemin wordt er vanuit zowel politie als OM een voorkeur uitgesproken om artikel 558 wel in de Innovatiewet Sv te behouden. Zij zien een meerwaarde in een wettelijke grondslag en het bijbehorende wettelijk kader.

Er is wel aanleiding om in het kader van de evaluatie een onderscheid te maken tussen deze steunbevoegdheid uit artikel 558 en de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 556 en 557. Het voorstel is dan ook om de steunbevoegdheid, bedoeld in artikel 558, iets minder diepgaand te evalueren.

In het kader van de evaluatie zou kunnen worden gekeken naar hoe vaak de bevoegdheid wordt toegepast, of de betrokkenheid van de officier van justitie gewenst is en of het opgestelde handelingskader nog verbeterd kan worden. Voor nu ziet iedereen de meerwaarde van de betrokkenheid van de officier van justitie, ook omdat het handelingskader nog niet duidelijk is. De politie/KMar/BOD'n zijn van mening dat het arrest van de Hoge Raad echter ook ruimte biedt om de bevoegdheid te laten uitoefenen door opsporingsambtenaren zonder betrokkenheid van de officier van justitie. In de pilot zou bezien kunnen worden of een getrapte bevoegdheid ingeregeld zou moeten worden om tegemoet te kunnen komen aan de volgens de opsporingsdiensten geboden snelheid ter voorkoming van het wegmaken van bewijs.

3.2.3 *Buiten scope*

- Er zijn geen beperkingen met betrekking tot type zaken. De enige 'beperking' is dat alleen diegenen die de opleiding hebben gevolgd, gebruik mogen maken van deze bevoegdheden.
- Het juridische vraagstuk met betrekking tot het soevereiniteitsbeginsel bij het uitvoeren van een netwerkzoeking waarbij niet bekend is waar het apparaat (dat doorzocht wordt) en/of de gegevens zich bevinden, valt buiten de scope van dit project. Wel zal inzicht worden gekregen in hoeverre dit vraagstuk invloed heeft op de uitvoering van de bevoegdheden.
- Het vraagstuk rondom de dataopslagcapaciteit. Onderkend wordt dat de tendens van toename van de hoeveelheid inbeslaggenomen data door de nieuwe bevoegdheden in een versnelling gaat komen. Hiervoor zal voldoende dataopslagcapaciteit beschikbaar moeten zijn. Dit wordt in reguliere processen ondervangen.

3.3 Relaties met andere projecten

Vooralsnog geen relatie dan wel een directe afhankelijkheid van andere programma's en projecten.

3.4 Risico's

	Omschrijving risico	Impact Groot, middel, klein	Kans Groot, middel, klein	Maatregel
1	De Innovatiewet Sv treedt begin 2022 niet in werking, waardoor de pilot dan niet van start kan gaan.	Middel	Klein	Hierop kan moeilijk invloed worden uitgeoefend. Consequentie is dat de pilot later start.
2	Nieuwe formulieren zijn niet tijdig beschikbaar in Summ It.	middel	groot	Vanuit het project wordt dit door iedere organisatie gemonitord en zo nodig geëscaleerd.
3	Niet tijdig beschikbaar zijn van instructies/opleiding	Groot	Klein	De politieacademie is bezig met het ontwikkelen van een opleidingsmodule. Daarnaast wordt per organisatie bezien wat nodig is ten aanzien van instructies en een vraagbaak-functie.
4	De lijnorganisatie moet voldoende capaciteit ter beschikking stellen om de pilot uit te voeren. Het gaat hierbij om leden van de TDO 's van de politie, Team DIGI van de KMar, digitale rechercheurs etc.	Groot	Klein	Tijdig projectcapaciteit aanvragen
5	Tooling is niet tijdig beschikbaar	Klein	Middel	Organisaties dragen zorg voor het tijdig indienen van de wijzigingen en de realisatie

4 Organisatie

4.1 Opdrachtgeverschap

Het Bestuurlijk ketenberaad uitgebreid (BKB+) is formeel opdrachtgever voor de pilot. Omdat het BKB+ slechts enkele malen per jaar bijeenkomt en op hoofdlijnen zal sturen is het Projectleidersoverleg (PLO) gemandateerd opdrachtgever. Alle betrokken organisaties zijn in het PLO vertegenwoordigd door middel van een afgevaardigde die in de eigen organisatie belast is met het de (voorbereiding van de implementatie van) het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Het Projectleidersoverleg geeft invulling aan de rol van gemandateerd opdrachtgever door middel van een aparte stuurgroep voor de pilots waarin de PLO-leden van de meest betrokken organisaties (politie, OM, rechtspraak en Bijzondere Opsporingsdiensten BOD-en) zijn vertegenwoordigd. Het programmeerteam VIS ondersteunt ook deze stuurgroep.

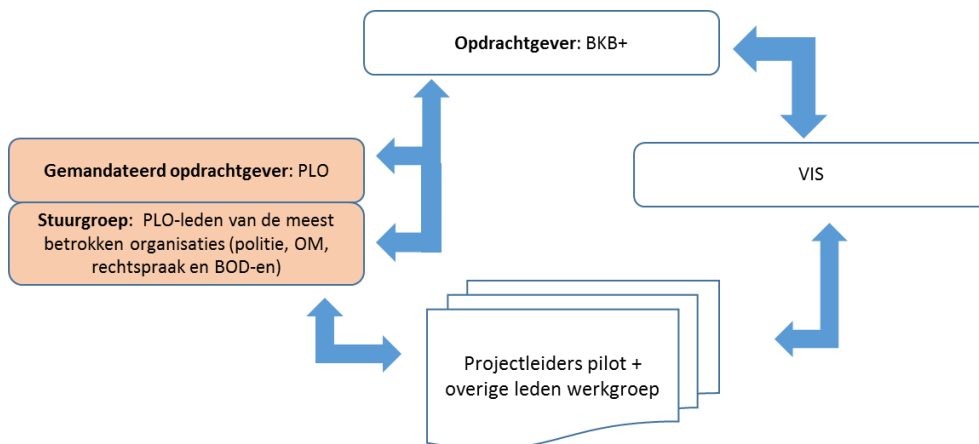
Het BKB+ heeft een portefeuillehouder aangewezen voor de pilots, die het PLO met raad en daad zal bijstaan in zijn rol van gemandateerd opdrachtgever.

4.2 Landelijke projectorganisatie

Bij de pilot gegevens na inbeslagneming zijn politie, OM, rechtspraak, de bijzondere opsporingsdiensten (FIOD en ISZW-DO) en de KMar betrokken. De organisaties hebben een eigen (landelijke) projectorganisatie ingericht voor de voorbereiding en uitvoering van de pilot.

Iedere organisatie draagt zelf zorg voor een eigen plan van aanpak, waarin minimaal de planning (waaronder mijlpalen), wijze van monitoring/ afstemming en communicatie-aanpak staat beschreven. De landelijke projectleiders faciliteren in ondersteunende middelen en het creëren van randvoorwaarden en zijn eindverantwoordelijk voor het hele project.

Periodiek wordt in een landelijke werkgroep afgestemd. De werkgroep bestaat uit landelijke projectleiders en inhoudsdeskundigen, onder voorzitterschap van de werkgroep J&V (VIS). De werkgroep bespreekt de voortgang van de (voorbereiding van de) pilot en draagt zorg voor gezamenlijke rapportage aan de gemandateerd opdrachtgever, het Projectleidersoverleg. Zo nodig zal bij afwijkingen op dit plan tussentijds aan de gemandateerd opdrachtgever worden gerapporteerd.

4.3

Rol WODC

Het WODC is opdrachtgever van het evaluatieonderzoek, dat gedurende de looptijd van de pilots zal plaatsvinden.

Het WODC evalueert de pilot en schrijft de evaluatierapportage. De evaluatierapportage levert de inzichten als genoemd onder de algemene en specifieke doelstellingen. Op basis van deze inzichten kunnen betrokken organisaties een keuze maken over de wenselijkheid van voortzetting (eventueel op aangepaste wijze in praktische, beleidsmatige of wet- en of regelgevende zin).

Daarnaast hebben onderzoekers van AEF in opdracht van het WODC onderzoek gedaan naar de benodigde indicatoren ten behoeve van de evaluatie, in overleg met de pilotwerkgroepen. Deze indicatoren zijn in dit plan van aanpak verwerkt.

5 Aanpak

In dit hoofdstuk wordt de fasering, de resultaten en de planning beschreven die door de landelijke projectorganisatie is opgesteld. Dit is op hoofdlijnen beschreven en in de projectplannen van eigen organisaties zal een gedetailleerde uitwerking komen.

5.1 De pilot op hoofdlijnen

Gekozen is voor de vorm van een landelijke pilot. Door de pilot kan in de praktijk (op beperkte schaal) beproefd worden hoe de nieuwe bevoegdheden het best in de praktijk ingevuld kunnen worden. Dat betekent dat gedurende de looptijd aanpassingen kunnen worden gedaan, uiteraard binnen de kaders van de wet, als blijkt dat dit noodzakelijk is om de gewenste doelstellingen te kunnen behalen. De bevindingen van de betrokken organisaties maar ook de tussentijdse resultaten van het evaluatieonderzoek kunnen daar aanleiding voor geven. Dit betekent dat de nodige flexibiliteit van alle betrokkenen wordt gevraagd.

De pilot heeft een looptijd van maximaal 2 jaar en zal naar verwachting starten in februari 2022. Gedurende de looptijd van de pilot zal het WODC een evaluatieonderzoek doen.

Politie:

De pilot beperkt zich bij de politie voor wat betreft de eerste twee nieuwe bevoegdheden (artikelen 556 en 557) tot twee leden van de Teams Digitale Ondersteuning (TDO'ers) en drie digitaal rechercheurs per eenheid.

BOD'n

De FIOD heeft 14 Digi-teams verdeeld over heel Nederland, verschillend van grootte. Per Digi-team zullen, afhankelijk van de grootte een of maximaal twee medewerkers worden ingezet (in totaal maximaal 20 personen)

De ISZW-DO heeft 5 Digi-teams verdeeld over heel Nederland. Per team zal er 1 medewerker worden ingezet.

Kmar:

De KMar heeft binnen de Brigade Recherche één Team Digi verdeeld over vier locaties. Per locatie zullen in principe twee leden worden ingezet voor deze pilot (v.w.b. de art. 556 en 557), met een maximum van acht leden in totaal.

NFI:

Het NFI zal de resultaten uit de tooling in enkele onderzoeken binnen de pilot evalueren op technische en praktische eigenschappen zoals waarborgen rond de chain of evidence en geschiktheid voor onderzoek in meerdere forensische onderzoekssystemen. Hiervoor zal minstens tweemaal gegevens die zijn verkregen door toepassing van de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 556 en 557, vanuit de pilot worden aangeboden bij het NFI.

OM:

Vanuit het OM zal er per parket een coördinerend officier van justitie aansluiten. Alle zaakofficieren die te maken krijgen met de bevoegdheden van deze pilot kunnen terecht bij hun coördinerend officier van justitie per parket.

Rechtspraak:

De beslissingen op de vorderingen van het OM (wel of niet verlenen van de machtiging) worden genomen door alle RC's in alle kabinetten. Er zullen een of meer cyber-RC's worden aangewezen als vraagbaak.

5.2 Fasering

Ten behoeve van de pilot onderkennen we deze fases:

<i>Fase</i>	<i>Periode</i>
Vorbereiding	2020 en 2021
Start uitvoering	Q1 2022
Afronding	Q3/Q4 2023
Evaluatie	Gedurende hele loop tijd pilot

5.3 Voorbereidingsfase

De voorbereidingsfase is in 2020 gestart en loopt door tot de start van de pilots en hier vinden de volgende onderwerpen/activiteiten plaats:

Onderwerpen	Toelichting	Planning
Werkprocessen	<ul style="list-style-type: none">- Werk- en procesafspraken maken tussen de aan de pilot deelnemende organisaties- Beschrijving van het vernieuwde werkproces- Ontwikkeling/ aanpassing van formulieren (er is reeds een 'Handreiking gedwongen ontgrendeling van een smartphone' ontwikkeld)	Gereed Q3 Q3/Q4 of Q1 2022
IV/ICT*	<ul style="list-style-type: none">- In kaart brengen van voor de pilot benodigde IV/ICT voorzieningen- Aangepaste formulieren beschikbaar maken in systemen (van politie, OM en Rechtspraak)	Gereed Q2 Q3/Q4
Opleiding	<ul style="list-style-type: none">- Ontwikkeling van opleiding- Werkinstructies/voorlichtingsmateriaal voor personeel- Opleiden van personeel- Instrueren van personeel	Q3/Q4 Q3/Q4 Q4/Q1 2022 Q1 2022
Evaluatie	<ul style="list-style-type: none">- Voorbereiden van de evaluatie. Afstemming met WODC/AEF over (de nulmeting en) de opzet van de evaluatie van de pilots	Q1/Q2
Privacy	<ul style="list-style-type: none">- Op basis van uitgewerkte werkprocessen wordt noodzaak bezien van Data Protection Impact Assessment (DPIA) NB: persoonsgegevens verwerking is een onderdeel van de reguliere opsporing	Q3/Q4

5.3.1 Voorbereiding IV

Op het gebied van de IV kent het project twee deelgebieden. Inclusief de globale activiteiten zijn deze de navolgende:

- Formulieren in Summ-IT
 - Bepalen welke formulieren aangepast moeten worden
 - Bepalen hoe deze aanpassing eruit gaat zien
 - Bepalen wie, wanneer de aanpassingen doorvoert
 - Communiceren naar eindgebruikers
- Benodigde additionele tooling. Hiervoor zullen de gebruikelijke processen binnen de deelnemende diensten worden gevolgd.

De formulieren in Summ-IT (die gebruikt worden door zowel de politie als de BOD'en) en BVH moeten aangepast worden op het juiste artikelnummer. De verwachting is dat dit

een negental formulieren betreft waarbij de benodigde inzet om deze aanpassingen door te voeren beperkt van omvang is.

Voor het OM geldt dat er per artikel 2-4 formulieren moeten worden gewijzigd. Er worden standaard formulieren ontwikkeld (waarin mogelijk gebruik kan worden gemaakt van keuzevelden en eventuele aanvullende voorwaarden). Deze formulieren moeten in de Module Onderzoeken worden gehangen en vervolgens in het modellenboek worden bijgewerkt. Hierover is afstemming tussen het OM en het kabinet RC.

Ook voor de Rechtspraak geldt dat er voor de nieuwe machtigingen (artikel 556, tweede lid, en artikel 557, tweede lid) twee nieuwe standaardformulieren moeten worden aangemaakt in ARC/GPS. Dit kan waarschijnlijk via de landelijke bouwstenencommissie RC worden uitgezet. Deze standaardformulieren zijn in lijn met de gestandaardiseerde vorderingen van het OM, waarbij de verwachting wel is dat de formulieren mogelijk uitgebreider zijn dan gebruikelijk vanwege keuzevelden en eventuele aanvullende voorwaarden.

5.3.2 *Vorbereiding werk- en procesafspraken*

Aangezien de pilot voor een groot deel bestaat uit een uitbreiding van bestaande opsporingsbevoegdheden (netwerkzoeking tijdens een doorzoeking en de inbeslagneming van en het onderzoek aan geautomatiseerde werken, zoals smartphones bestaan reeds) kan aansluiting worden gezocht bij bestaande werkprocessen.

Deze werk- en procesafspraken worden in de voorbereidingsfase beschreven. In de pilotfase zullen deze afspraken zo nodig, afhankelijk van de bevindingen, aangepast worden.

5.3.3 *Opleiding*

Artikelen 556 en 557: In eerste instantie zullen 22 leden van de TDO'en, 8 van het Team DIGI van de brigade Recherche van de KMar en 25 van de BOD-en worden opgeleid. De opleiding bestaat uit medewerkers zowel juridisch als technisch toe te rusten met alle kennis en bekwaamheid die ze nodig hebben om het werk uit te voeren. Er zal een keten brede werkgroep worden opgericht die regelmatig bijeen zal komen om kennis, ervaringen, reacties en wetenswaardigheden uit te wisselen en een bijdrage zal leveren aan de nader op te zetten opleidingen. Later in de pilot zal dit worden uitgebreid naar digitaal rechercheurs binnen de platformen in de eenheden van de KMar en BOD'en. De behoeftestelling is reeds gedeeld met de Politie Academie.

Voor de toepassing van artikel 558 wordt geen specifieke opleiding noodzakelijk geacht maar volstaat een werkinstructie.

Voor de rechtspraak zal een schriftelijke instructie voor rechters-commissarissen en juridisch (administratief) medewerkers worden opgesteld die via de gebruikelijke kanalen landelijk zal worden verspreid. Ook kunnen deze bevoegdheden aan de orde komen bij de cursus voor beginnend rechters-commissarissen.

Voor het OM is geen opleiding noodzakelijk en is communicatie over deze bevoegdheden voldoende. De coördinerende officieren per parket zullen goed geïnformeerd moeten zijn om vragen van collega's te kunnen beantwoorden.

5.4 **Uitvoeringsfase**

De uitvoeringsfase is de gehele fase van begin tot eind van de pilot en gedurende de 2 jaar van de pilot vinden de volgende onderwerpen/activiteiten plaats:

Onderwerpen

Toelichting

Monitoring	Bij te houden gegevens en indicatoren
Opleiding & Intervisie	Uitbreiding opleiding aan digitaal-rechercheurs
Begeleiding	Landelijke coördinatie op de pilots

Gedurende deze uitvoeringsfase vindt ook de evaluatie van de pilot plaats.

Werkwijze uitvoering

Het voorstel is dat in de uitvoeringsfase zal worden gestart met twee TDO'ers per eenheid van de Nationale Politie en vergelijkbare functionarissen van KMar en BOD'en. Zij zullen, gezien hun specifieke kennis, nauw betrokken zijn bij de aanvragen tot de bevelen van het OM en de machtigingen van de R-C. Afhankelijk van de werkprocessen binnen de deelnemende organisaties kan dat bestaan uit adviseren, toetsen, eventueel afstemmen met juristen, opstellen en de aanvragen doorgeleiden aan het bevoegde OM. Ieder parket zal een coördinerend OvJ belasten met de coördinatie van de aanvragen.

Vorderingen van de officier van justitie kunnen bij iedere rechter-commissaris binnen alle kabinetten R-C worden aangebracht. Deze vorderingen worden volgens de standaardprocedure afgehandeld binnen de kabinetten, dat wil zeggen: in beginsel schriftelijk (hoe groter het keuzemenu en de randvoorwaarden zijn, hoe noodzakelijker dat is) en alleen in spoedgevallen en bij dringende noodzaak mondeling (waarbij binnen drie dagen een schriftelijke bevestiging moet volgen). Machtigingen afgegeven door de rechter-commissaris zullen worden toegezonden aan het OM.

Na toestemming van het OM zullen de betrokken TDO'ers en vergelijkbare functionarissen van de KMar en BOD'en de uitvoering van de bevelen verzorgen, en daadwerkelijk de handelingen die nodig zijn uitvoeren en de inbeslaggenomen data ter analyse en verdere verwerking ter beschikking stellen aan de betrokken opsporingsambtenaar teams en zo nodig het NFI. Tijdens dit proces zal een nader in te vullen evaluatieproces parallel lopen. Na verloop van tijd zullen zo nodig meerdere digitaal rechercheurs betrokken worden bij de uitvoering. Iedere deelnemende dienst zal er voor zorgdragen dat deze digitaal rechercheurs over de juiste kennis en vaardigheden beschikken.

5.5 Afrondingsfase

Het laatste deel van de pilot zal bestaan uit een afrondende fase, waarin de hieronder beschreven activiteiten plaatsvinden. De start van deze fase zal nog per onderdeel worden gezien.

Onderwerpen	Toelichting
Overdracht	<ul style="list-style-type: none"> - Overdrachts-documentatie - Afsluitende bijeenkomst - Communicatie
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - Delen resultaten en vervolg richting verschillende doelgroepen
Werkprocessen	<ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen om de werkwijze van de pilot al dan niet voort te zetten
Evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> - Eindrapport

5.6 WODC onderzoek

Gedurende de pilot zal in opdracht van het WODC een evaluatieproces lopen. De voorbereidingen voor dit evaluatieproces worden uitgevoerd door Andersson Elffers Felix (AEF). In Q1 en Q2 van 2021 heeft AEF samen met de pilotwerkgroep gewerkt aan het identificeren van indicatoren per pilot. en het bepalen hoe deze gemeten zullen worden. Dit vormt de basis voor de evaluatie van de pilots.

In onderstaande tabel staan de indicatoren voor de pilot Gegevens na inbeslagname opgesomd. De indicatoren met de blauwe achtergrond zijn daarbij noodzakelijk om het de pilot goed te kunnen evalueren. De overige indicatoren zijn "nice to have".

Indicator	Bron
1 Efficiënter maken van het opsporingsonderzoek	Verzoek van werkgroepleden
2 Waardering van de rechtswaarborgen	Memorie van Toelichting
3 Effectiviteit & werkbaarheid van termijnen	Memorie van Toelichting
4 Afbakening van bevoegdheden t.o.v. andere bevoegdheden	Memorie van Toelichting
5 Waardering van de procedure	Memorie van Toelichting
6 Waardering van de rol van de RC	Memorie van Toelichting
7 Werklast	SCOPAFIJTH, i.o. met werkgroep
8 Kosten	SCOPAFIJTH, i.o. met werkgroep

Opzet evaluatie & keuze indicatoren

We verwachten dat gedurende de pilotperiode van twee jaar de bevoegdheden op te grote schaal worden toegepast om voor alle zaken handmatige registraties bij te houden. Tegelijk is het niet mogelijk om alle gegevens via registraties in systemen bij te houden, omdat de systemen er niet op ingericht zijn. Daarom wordt met steekproeven van zaken gewerkt, waarin enkele basisgegevens handmatig worden bijgehouden. Dit wordt aangevuld met groepsgesprekken waarin pilotdeelnemers kwalitatief hun (waarde)oordeel over de verschillende indicatoren kunnen uitspreken.

Een steekproef van zaken waarin de bevoegdheden worden toegepast wordt gevolgd. Het gaat om 5 zaken per maand, aselect, dus 60 zaken binnen de pilotperiode, waarvoor registraties handmatig worden bijgehouden (zie tabel 'wie houdt wat bij'). Het is belangrijk om hierover werkafspraken te maken vóór begin van de pilot.

- Per type pilotdeelnemer (OA, TDO'er/DIGI, hOvJ, OvJ, RC, advocatuur) een evaluatiegesprek te organiseren voor de kwalitatieve beoordeling van indicatoren. Er wordt dus niet per indicator één gesprek georganiseerd, maar alle indicatoren worden gezamenlijk in de individuele evaluatiegesprekken besproken. Afsluitend vindt een groepsevaluatiegesprek met vertegenwoordigers van alle pilotdeelnemers plaats om ervaringen uit te wisselen en op de verschillende bevindingen in te gaan.
- (Delphi-)werksessies te organiseren met betrokken partijen voor het in kaart brengen van werklasteffecten, waar dit niet via normtijden of handmatige registraties (steekproefzaken) mogelijk/werkbaar is.
- Bijsturingsmomenten te organiseren om evt. nodige aanpassingen aan de pilot te organiseren. Eventuele wijzigingen dienen geregistreerd te worden, zodat dit in

de evaluatie te achterhalen is. Daarbij kan ook onderzocht worden of in de meting van indicatoren aanpassingen nodig zijn. Voor input van politie/BOD'n kan mogelijk gebruik gemaakt worden van de intervisiebijeenkomsten.

Meting: wie houdt wat bij?

In onderstaande tabel wordt weergegeven welke variabelen door wie en op welke manier worden bijgehouden. Ook wordt aangegeven voor welke indicator de variabele relevant is. Registratie van bevoegdheden vindt plaats per bevoegdheid (art. 556, 557, 558 Sv).

Variabele en meting	Indicator	Meting door
Registratie: aantal keren bevoegdheden ingezet	1	Politie/BOD'n
Registratie: aantal keren dat inzet bevoegdheden is toegewezen vs gedeeltelijk toegewezen vs afgewezen en redenen voor beslissing (alternatief: steekproef)	2	GPS onderzoek (OM)
Registratie: toegekende termijn initiële aanvraag (alternatief: steekproef)	3	GPS onderzoek (OM)
Registratie: aantal keren dat aanvraag verlenging inzet bevoegdheden is toegewezen/ gedeeltelijk toegewezen/afgewezen en redenen voor beslissing (alternatief: steekproef)	3	GPS onderzoek (ZM)
Registratie: toegekende periode van verlenging bij (gedeeltelijk) toegewezen inzet bevoegdheid (alternatief: steekproef)	3	GPS onderzoek (ZM)
Registratie (steekproef): termijn waarbinnen inzet bevoegdheid heeft geleid tot in het onderzoek gebruikte (= 'relevante') gegevens	3	Politie/BOD'n
Registratie (steekproef): soort gegevens die zijn opgehaald	3	Politie/BOD'n
Registratie (steekproef): type/mate van beveiliging	3	Politie/BOD'n
Registratie (steekproef): doorlooptijd benodigd voor doorbreken beveiliging	3	Politie/BOD'n
Registratie (steekproef): tijd besteed aan processtappen rondom aanvraag/inzet bevoegdheid (voor zover afwijkend van normtijden)	7,8	Betrokkenen

(Delphi-)bijeenkomsten: werklust	7, 8	Betrokkenen
Evaluatiegesprekken na afloop pilot	1 t/m 6	Betrokkenen
Evaluatiegesprekken (halfjaarlijks)gedurende de pilot	1 t/m 6	Betrokkenen

Uiteindelijk leveren de kwalitatieve en kwantitatieve uitkomsten van de pilots inzicht in hoeverre de bepalingen in de in te voeren Innovatiewet volstaan of aanpassing behoeven, welke aanvullende maatregelen genomen moeten worden, welke lessen uit de pilots getrokken kunnen worden en hoe deze lessen optimaal in het Wetboek van Strafvordering vormgegeven kunnen worden.

In een aparte notitie heeft AEF uitgebreid geadviseerd over de opzet en uitvoering van de evaluatie. Op dit moment is nog niet bekend welke partij het evaluatieonderzoek namens het WODC zal uitvoeren.

6 Communicatie

Het uitgangspunt is dat de interne communicatie door de ketenpartners zelf wordt vormgegeven. Goede en tijdige communicatie richting medewerkers is van belang om hen mee te nemen in de verandering die de pilot met zich meebrengt. Iedere aan de pilot deelnemende organisatie is verantwoordelijk voor de interne communicatie. Deze mag naar eigen inzicht worden verzorgd, mits passend binnen de afgesproken landelijke kaders.

De externe communicatie wordt gecoördineerd door JenV en wordt afgestemd met het programma Modernisering Wetboek van Strafvordering. De communicatie vindt plaats in afstemming met de ketenpartners en de pilotwerkgroep.

7 Financiën

7.1 Begroting totaaloverzicht

Omschrijving	Vorbereiding (2020/2021)	2022	2023	Totaal	Bijdrage vanuit pilot budget
Politie					
Opleiding materiaal/ voorbereiding/ evaluatie	€ 15.750	€ 15.750		€ 31.500	€ 31.500
Opleiding training en intervisie (externe docenten)	€ 28.536	€ 58.638	€ 20.358	€ 107.532	€ 107.532
leeropgaven politiemedewerkers	€ 152.520	€ 313.410	€ 108.810	€ 574.740	€ -
ICT analyse/ coördinatie/ BVH + SummiIT aanpassingen/ middelen	€ 129.276	€ 18.396	€ 26.208	€ 173.880	€ 173.880
communicatie	€ 2.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 10.000	€ 10.000
projectorganisatie	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 195.000	€ 195.000
dataverzameling	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 30.000	€ 30.000
Subtotaal met externe doc	€ 403.082	€ 485.194	€ 234.376	€ 1.122.652	€ 547.912
BOD'en					
	2020-2021	Pilotjaar 2022	Pilotjaar 2023	Totaal	
Opleidingen door Jurist	€ -				
Software licenties 19x	€ 142.500	€ 77.000	€ 77.000	€ 296.500	€ 43.500
Opleiding software 25 x	€ 82.800			€ 82.800	€ 6.900
Opleiding art 557 in eigen Beheer	€ 20.000			€ 20.000	€ 20.000
Aanpassingen IV/Formulieren	deels politie				
	€ 1.000			€ 1.000	€ -
Intervisie/projectorganisatie		€ 12.100	€ 12.100	€ 24.200	€ 24.200
Communicatiekosten	€ 1.000			€ 1.000	€ -
Aanpassingen/werkzaamheden tbv WODC/evaluatie	€ 5.000			€ 5.000	€ -
totaal	€ 252.300	€ 89.100	€ 89.100	€ 430.500	€ 94.600
OM					
	2021 voorbereiding	2022 pilot jaar 1	2023 pilot jaar 2	Totaal	
Landelijke coördinatie	€ 71.000	€ 46.000	€ 46.000	€ 163.000	€ 163.000
Lokale coördinatie		€ 31.000	€ 31.000	€ 62.000	€ 62.000
IV/IT aapassingen		€ 50.000		€ 50.000	€ 50.000
Middelen				€ 0	
Communicatie				€ 0	
Opleidingen/ instructie		€ 8.000		€ 8.000	€ 8.000
Evaluatie en nulmeting	eigen begroting		eigen begroting		€ -
Totaal	€ 71.000	€ 135.000	€ 77.000	€ 283.000	€ 283.000
KMAR					
instructie (inclusief voorbereiding)	€ 23.833			€ 23.833	€ 23.833
projectleiding: eigen begroting	€ -	€ 103.300	€ 103.300	€ 206.600	
IV hardware	€ 10.000			€ 10.000	€ 10.000
inzet staf (eigen begroting)	€ 8.962	€ -	€ -	€ 8.962	
subtotaal	€ 42.795	€ 103.300	€ 103.300	€ 249.395	€ 33.833
Rechtspraak					
Programmateam				€ -	
IT/IV	€ 25.000			€ 25.000	€ 25.000
lokale coördinatie, inzet RC				€ 6.000	€ 6.000
totaal				€ 31.000	€ 31.000
totaal				€ 2.116.547	€ 990.345

7.1 Toelichting op de kosten

Voor de pilot wordt tooling aangeschaft, maar dit wordt voor een belangrijk deel binnen bestaande processen per ketenorganisatie gerealiseerd, inclusief de financiering daarvan. Het uitgangspunt is om bestaande tools en procedures te gebruiken waardoor IT aanpassingen beperkt blijven en weinig tijd kosten.

Voor de BOD'en geldt dat in totaal 19 licenties nodig zijn a €7.500,-. De FIOD heeft 14 licenties nodig. De ISZW-DO heeft er 5 nodig. De FIOD zal alle licenties uit eigen begroting bekostigen. De ISZW-DO kan dat met 2 licenties. In bovenstaande begroting staan de 3 licenties die de ISZW-DO niet uit eigen begroting kan bekostigen. Voor de opleidingen geldt iets dergelijks. De FIOD zal 20 opleidingsmodules zelf bekostigen. De ISZW-DO zal 2 opleidingsmodules zelf bekostigen. In dit geval zijn 3 opleidingsmodules à €2.300,- voor de ISZW-DO in de begroting opgenomen.